

21 Νοεμβρίου 2017

Οι θέσεις και οι προτάσεις της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας για το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με τίτλο «Οργάνωση και λειτουργία φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών»

Η **Ελληνική Οικολογική Εταιρεία**, στο πλαίσιο της διαβούλευσης του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας με τίτλο «Οργάνωση και λειτουργία φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών», παρουσιάζει εδώ συνοπτικά τις θέσεις της και τις προτάσεις της, επισημαίνοντας τόσο τα θετικά όσο και τα αρνητικά/προβληματικά στοιχεία του νομοσχεδίου. Αναλυτικότερα κείμενα της **Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας** για αυτό το θέμα υπάρχουν στον ιστότοπο της (<http://www.helecoss.gr>).

Θετικά σημεία:

- 1) Η διατήρηση των Φορέων Διαχείρισης και η αύξηση του αριθμού & της έκτασης των προστατευόμενων περιοχών που υπάγονται στην αρμοδιότητα των Φ.Δ. Έτσι επιτυγχάνεται λύση για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000, που είχαν παραμείνει για τόσο μεγάλο διάστημα χωρίς υπεύθυνο σχήμα διαχείρισης, γεγονός που ήταν και σε αναντιστοιχία με τις υποχρεώσεις της χώρας μας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 2) Η πρόβλεψη για χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό & από άλλες πηγές. Αυτό ουσιαστικά μπορεί να αποτελέσει το πρώτο βήμα για μια εθνική πολιτική για το φυσικό περιβάλλον, που δεν θα εξαρτάται αποκλειστικά από περιστασιακές χρηματοδοτήσεις.
- 3) Η συγκρότηση πιο ολιγομελών ΔΣ που ενδεχομένως, και υπό προϋποθέσεις, θα μπορέσουν να συμβάλλουν σε πιο ευέλικτη και αποτελεσματική λειτουργία των Φ.Δ.
- 4) Η πρόβλεψη για αξιολόγηση του προσωπικού των Φ.Δ., έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αποδοτικότητά του και η αποτελεσματική λειτουργία των Φ.Δ.

Προβληματικά/Αρνητικά σημεία:

- 1) Η αύξηση του αριθμού & της έκτασης των προστατευόμενων περιοχών που υπάγονται στην αρμοδιότητα των Φ.Δ. συνεπάγεται αυξημένες απαιτήσεις για τη χρηματοδότηση και τη στελέχωση τους. Εάν δεν γίνει κάτι τέτοιο

το αποτέλεσμα θα είναι εξαιρετικά αρνητικό καθώς οι Φ.Δ. δεν θα μπορέσουν να ανταποκριθούν στο ρόλο τους. Αυτό θα έχει δυσμενείς συνέπειες στη περιβαλλοντική διαχείριση των περιοχών ευθύνης τους και θα οδηγήσει στην απαξίωση των Φ.Δ. και εντέλει στο μαρασμό και τη μη βιωσιμότητά τους. Πιθανόν δε τα πράγματα θα επιδεινωθούν ακόμη και για τις τωρινές περιοχές ευθύνης τους. Στο παρόν νομοσχέδιο δεν είναι σαφές πώς με το υπάρχον προσωπικό και στελέχωση θα μπορέσουν οι Φ.Δ. να ανταποκριθούν σε αυτές τις αυξημένες απαιτήσεις (σε διαχείριση, εποπτεία και φύλαξη). Επίσης, το μεταβατικό στάδιο για αυτό το σχήμα χρηματοδότησης είναι μεγάλο (ουσιαστικά από το 2019) και δεν ορίζονται με σαφήνεια τα κριτήρια και το ύψος της χρηματοδότησης τόσο συνολικά όσο και ανά Φ.Δ.

2) Ο ρόλος των Φ.Δ. παραμένει γνωμοδοτικός και αρκετές αρμοδιότητες παραμένουν ή και περνούν στο Υπουργείο, γεγονός που μειώνει την αποτελεσματικότητά τους αλλά και την προοπτική να αναλάβουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην περιβαλλοντική διαχείριση στη χώρα μας. Συγκεκριμένα, οι Φ.Δ. ουσιαστικά αγνοούνται κατά την εκπόνηση των ΕΠΜ και τη σύνταξη των Σχεδίων Διαχείρισης των περιοχών αρμοδιότητάς τους. Ήδη έχει δημοσιευτεί από το Υπουργείο η προκήρυξη για την εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000, όπου μάλιστα δεν γίνεται καμιά αναφορά σε Φ.Δ. και στην υποχρέωση των αναδόχων (μελετητικά γραφεία) να λαμβάνουν υπόψη τους τη γνώμη των Φ.Δ (υπάρχει μόνο μια γενικόλογη αναφορά στην προκήρυξη για επαφές με την τοπική κοινωνία). Ωστόσο οι Φ.Δ. θα έπρεπε να είναι οι βασικοί διαμορφωτές των ΕΠΜ και των ΣΔ, που εντέλει θα κληθούν να υλοποιήσουν, καθώς γνωρίζουν καλύτερα τα ιδιαίτερα δεδομένα των περιοχών που εποπτεύουν. Αυτή η αγνόησή τους θα έχει και μακροπρόθεσμες συνέπειες. Συγκεκριμένα, αφενός στερεί από τους Φ.Δ. την προοπτική να εξελιχθούν σε αυτοδύναμους οργανισμούς μελέτης, εκπόνησης και υλοποίησης σχεδίων διαχείρισης και αφετέρου αυξάνει τελικά το κόστος αυτών των μελετών.

3) Το νομοσχέδιο, κατά τη γνώμη μας, δεν επιλύει με αποτελεσματικό τρόπο θέματα προσωπικού και στελέχωσης. Στην πλειονότητά του το υπάρχον προσωπικό έχει αποκτήσει σημαντική εμπειρία και θα ήταν λάθος να αγνοηθεί αυτό. Παράλληλα, για την απαιτούμενη επιπλέον στελέχωση των Φ.Δ. θα πρέπει να υπάρχουν σαφείς προβλέψεις για τις ειδικότητες, τα προσόντα και κριτήρια που θα διασφαλίζουν την επιλογή των ικανότερων. Προφανώς οι οκτάμηνες συμβάσεις είναι μια επιλογή που δεν διασφαλίζει τη συνέχεια και την προοπτική των Φ.Δ., καθώς έτσι διατηρείται και η ανασφάλεια στο προσωπικό, κάτι που ενδεχομένως επηρεάζει και την αποδοτικότητά τους.

4) Παράλληλα με την αξιολόγηση του προσωπικού θα έπρεπε να προβλέπεται και διαδικασία αξιολόγησης των Φ.Δ. και του έργου τους με συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων).

5) Όπως προείπαμε, καταρχήν είναι λογική η μείωση του αριθμού των μελών των ΔΣ, καθώς η μέχρι σήμερα εμπειρία έχει δείξει ότι τα μεγάλα ΔΣ δεν λειτούργησαν αποτελεσματικά. Ωστόσο, πρέπει να εξασφαλιστεί ότι δεν θα δημιουργούνται περιστασιακές πλειοψηφίες που θα οδηγούν στη λήψη δυσμενών αποφάσεων για το φυσικό περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα των περιοχών ευθύνης των Φ.Δ. Δεν πρέπει να ξεχνάμε πως η προστασία του

φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας είναι ο βασικός λόγος ύπαρξης των Φ.Δ. Αυτό, εν μέρει, μπορεί να διασφαλιστεί εάν υιοθετηθεί ως βασική αρχή λήψης αποφάσεων η Αρχή της Πρόληψης (Precautionary Approach).

6) Είναι λογικό και επιθυμητό οι Φ.Δ., να έχουν σχετική αυτονομία, ωστόσο πρέπει να λειτουργούν σε ένα γενικότερο πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο. Όμως από το συγκεκριμένο νομοσχέδιο απουσιάζει ο κατευθυντήριο ρόλος του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας, καθώς και οποιαδήποτε αναφορά στο σημαντικό ρόλο που θα μπορούσε να διαδραματίσει σε αυτό η Επιτροπή Φύση 2000 και η Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα. Σε αυτό το πλαίσιο θα έπρεπε να προβλέπεται διαδικασία και μηχανισμός συντονισμού και συνεργασίας των Φ.Δ. με γεωγραφικά ή θεματικά κριτήρια, ώστε εντέλει να επιτευχθεί ο στόχος δημιουργίας ενός λειτουργικού και συνεκτικού δικτύου Φ.Δ και προστατευόμενων περιοχών.